„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
За Србију
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка нарочито за шире народне кругове уређени могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте овамних ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.
За „Присолано“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 144. У НОВОМ САДУ У НЕДЕЉУ 17. СЕПТЕМБРА 1895. ГОДИНА XXX.

ПРЕД РЕВИЗИЈУ УСТАВА У СРБИЈИ.

И ако се влада у Србији труди, да побијањем разних гласова о министарској кризи прикрије право стање ствари, ипак је немогуће кризу прикрити и угушити, јер се она све више разграњава. Сад већ нема сумње да ће промена неизбежно наступити, одмах по доласку краљевом у Београд.

Последње вести јављају, да ће краљ из Бијарица доћи у Београд, можда још првих дана месеца октобра и да ће одмах предузети све кораке, да се конституише ново министарство. За сада има понајвише изгледа бечки посланик Ђока Симић, који би имао да састави ново из свију партија коалирано министарство.

Кажу, да је то изрична жеља младога краља, који и сам увиђа, да земља не може са овим назадним уставом правилно да се развија, те је рад, да се ревизијом устава од 1888. год. опет дође до путпуне и праве уставности, као што је и пре за време радикала било.

У том смеру доноси и бечка „Нова Сл. Преса“ један подужи телеграм из Београда, у ком са нешто натуца о тој ревизији, из чега се види, да напредњаци захтевају принцип двају домова (горњи и доњи), при чему би задобили и Ристића, па и самог Симића.

Нама се опет чини, да у држави, где је један народ, који је скров у демократском духу васпитан, то апсолутно не би имало смисла. Принцип двају домова могућ је само онде, где је то према духу и вековној подвојености пучанства неопходна последица друштвеног и земаљског интереса.

Ко је пратио у Србији појаву д р ж а в н о г с а в е т а, који је само слаба и минијатурна слика једног горњег дома, тај је одмах могао приметити, како је та цела установа не само сувишна, него и то, како никако није могла дубљег корена да ухвати.

Последице, које је оставила установа државног савета за собом, веома су штетно утицале и на иначе слабе државне благајне, а и на јавни морал у држави. Јер од првог почетка па све до дана данашњег, државни је савет само мастан мамац за оне, који ће за љубав велике плате превртути у свако доба и своје политичко и своје лично уверење, а уз то скоро без зазора учинити сто неваљалства, само да постану државним саветником.

Така једна установа која је попут нашег „Даља“ и „Белог Брда“, само згодан мамац, како ће се од појединих људи направити нељуди, способни за свако неваљалство, сувише је велики луксуз и за боље новчане околности, него што су оне у Србији. Према томе не само установа горњег дома у Србији, него и установа државног савета са свим су штетне по Србију и њено друштво.

Зар ником у Србији не пада какав други сретнији и практичнији излаз у овом правцу, кад се већ осећа потреба да се и конзервативном, односно повлашћеном стележу пружи могућност, да утиче на законодавство у земљи.

Наше је најдубље уверење да би се то постигло најбоље тако, ако би се што јаче проширила аутономија општина и округа, где би код одлучивања имали удела, како они које бира народ, тако и они који репрезентирају велики иметак — капиталисте; тако и они који репрезентују велика звања и положаје у држави. Једном речи ствар би се имала код општина и округа тако удесити, да код обе ове аутономне установе одлучују и тако зване вирилисте.

Што се пак тиче устројства народне скупштине, ту би свакако и на даље морао остати принцип најслободнијег начела, да је цензус што мањи, а суделовање свију без разлике у скупштинске изборе, што приступачнији и што једноставније.

Тако и само тако се мора поступати при ревизији устава од 1888. год. ако се хоће објективно о овој ствари да пресуђује, и ако се хоће озбиљно да води рачуна о правом расположењу и истинским потребама Србије и народа, који у њој живи.

Не треба бог зна какве памети па да се на први поглед види, како је Србија баш највише с тога страдала, што се је све противио интересима државе и народа радило и у државу и друштво уваљало. За то ако се овог пута искрено помишља са ревизијом устава, и ако се та ревизија предузима као прека потреба, да се из овог јадног и заплетеног стања што пре изађе — онда се мора озбиљно и мудро, а на основу досадашњег искуства радити тако, да се узме у обзир све оно, што иде у интерес народа и државе, а да се одбаци све оно, што се тим интересима противи.

То је пут да круна и народ искрено изађу једно другом на сусрет, па да већ једном и у Србији завлада ред и рад, и истинска преданост српској народној и државној идеји.

Миленко.

Нови Сад, 16. септембра.

С и н о д. Данас у недељу отвориће се синод, који је сазват, да бира будимског владику, па је ипак и то могуће да до избора не ће доћи. Ако до избора дође, то ће судећи по расположењу, архимандрит Ш е в и ћ постати будимски владика, а поред њега само још арх. Змејановић долази у комбинацију.

Темишварска дијецеза јако пати, и послови иду наопако, што је тамошњи епископ јако болестан, и дужност би била синода, да се постара за ту дијецезу, јер по каноним одређењима, епископа без ноге не може бити. А како се чује, ту ће да се по староме, развлачи на штету дијецезе, те ће нешто да се развија и размишља, а и синод ће се опет бог зна кад састати, пак ће донде годинама све тумбе ићи у тој епископији.

Дознајемо, да синод мисли изменити досадашњу конзисторијалну систему, са неким оператом за организацију синодског делокруга у духовној јурисдикцији, но како тај операт изгледа, то је још непробојна тајна неколицине, — те нисмо у стању да изречемо наше мишљење.

Исто тако ће синод имати да изда своје становиште и упутство свештенству у погледу уваљања црквено-политичких реформа.

Очекујемо, да видимо, шта ће о свему томе, као и о раду митрополијског црквеног савета и саборског одбора саопштити српском народу, званични лист митрополије „Српски Сион“.

*

С а б о р с к и о д б о р. Као змија ноге, тако крије саборски одбор свој рад, на ванредној седници својој од петка. Па ипак можемо рећи, да је ствар б е о ч и н с к е к а ј е заиста била на дневном реду. Но не онако како би то народ и његов интерес желео, не како би то пробуђена савест и предусретање народу учинило, већ је саборски одбор тврдокорно остао при свом првашњем решењу. Нека дакле сам себи припише и последице и материјалну одговорност која ће пасти на њега, као и на све сукривце. Још у четвртак пожурили су се Чивути да донесу у Карловце новац и да исплате беочинску кају, и патријарх је то и примио, што је знак да је у име саборског одбора, снабдео уговор са клаузулом пристанка, и да је ствар отишла илочком грунтовном звању, но све то неће помоћи. Патријархов потпис као председника саборског одбора у овој ствари не вреди ништа и не може се правоваљано књижба провести; а ако се и учини, може се опет збрисати, и то ће бити прва задаћа првог сабора који се буде на кад састао, а уз то ће имати да повуче на моралну и материјалну одговорност све кривце и законопреступнике.

Патријарх је саопштио да је новац приспео, а саборски одбор је донео још у прошлој седници „одлуку у обзиру осигурања куповине од 100.000 фор.“ као што је саопштио „Српски Сион“, но никад није рекао народу, каква је та одлука.

Садашња седница је, како чујемо, решила да се тих 100.000 фор. употребе на зидање „епископске“ куће у Будиму. Ако је тако, онда се опет види, како се неразумно и штетно поступило у овој ствари.

Нова зграда не ће носити по плану ни пуна 3%, те тако беочинских 100.000 не би ни пуних 3000 фор. годишње носили, дочим се до сада добијало закупнине 4000 фор. — Па ни то није све. Код досадашњих грађевина Георгијевих, увек се показало, да зграде стају по три пут толико, колико се у напред каже; те рецимо да будимска зграда стане само 200.000 ф. а носи 3000 фор. годишње, то ће на беочинских 100.000 фор. падати годишње само 1500 фор., док је до сада падало 4000 фор. закупнине, биће дакле фондови оштећени годишње са 2500 фор.

Нек израчунају господа чланови саборског одбора и патријарх, какву ће штету учинити српском народном иметку до краја закупа!

Нека помисле, да би та закупнина после истека досадашњег закупног уговора била бар три пут толика, као до сада, јер се пре права вредност ни познавала није,

---

ПОДЛИСТАК.

„НАШ ДРУГ“.

ОД К. БАРАНЦЕВИЧА.

Ето га пред вама, то је он... бар по спољашности је такав. Смеђ, протегљаст и висок, пријатна лица, увек весео и насмејан, задовољан и срећан . . . А шта му и фали? Толико је сит да му је већ и трбух тежак, одевен је доста добро, стан му је приличан, не оскудева у задовољствима и, што је најглавније, све га то не кошта готово ништа, а то за то... што је наш узајамни друг.

Он има безброј познанства, а другова толико да их све до Москве једног до другог поређаш; са свима је љубазан и пријатан, са свима је толико интиман, да их ословљава са т и, ма да — чудна ствар! — баш ти сами другови, које он са т и ословљава, кад се његово име помене, увек праве кисело лице, а после једно две три посете његове или бегају од куће, да га само не приме, или кад га приме, дочекају га врло хладно. Ах, неблагодаран је род људски! Па, сад, треба ли човек да се дружи с ким? Но наш узајамни друг не мари ништа за то и то њега ни у колико не смућује. Ко то не би знао да то лежи тако у природи самих ствари и да ће се брзо заборавити! Али он их врло уредно потсећа, и, кад их види на улици, он одмах скида капу и клања се.

— А, Иване Ивановићу! Здравствујте!

— О, Петре Петровићу! Од кад тебе — толике године!

— Клањам се Димитрије Димитријевићу!

— О, Ана Кузминишна, та јесте ли ви то?

Ах, како је то пријатан човек, тај наш узајамни друг?

Код жена има он необичан успех . . . ма да је за врло кратко време. Нежна срца лепога пола, нису у стању да се противе такој сили, свемоћноме нашем другу; нису у стању да се противе његовом осмеху што плени, његовим финим брковима; оне лете као лептирице на свећу, и као лептирице врло брзо опрже своја крилца . . .

— Реците, збиља, да ли вас посећује наш узајамни друг?

— Фа! То је одвратан човек! Нисам га хтела примити.

— О, молим вас! Ама он изгледа тако пријатан, такав весељак . . . просто, он је душа једног друштва!

— Ха ха! „Душа једног друштва!“ Не, не, али вас молим не говорите ми више о њему!...

Заиста, чудна ствар!

Али немојте мислити да то што год смућава нашег узајамног друга, да му то квари расположење духа — о, ни у колико. Не примају га, није ни потребно! Он иде другој госпођи и прави посету, да ли с којом се упознао пре три дана, или којој другој, с којом се јуче упознао, или најпосле оној, с којом се мало пре састао, упознао и неколико речи проговорио с њом?!

Њему је све једно. Тако ми бога, све му је једно.

Ви, може бити, рећи ћете да је то непристојно?

Којешта! То су глупости! Нашем другу није ништа непристојно: њему је све увек у свом реду и све му се пристоји.

Јутро, десет часова. Наш узајамни друг тек што се пробудио и протеже се у постељи. Протеже се и излежава а непрестано размишља. Размишља о том: где би да иде да пије чај, с тога, што сам сигурно, нема чаја код куће; та то су излишне ствари и заметне. Најпосле, чај се може попити наравно, и у ресторацији или биртији, но то би било просто најпосле, пити чај то је така ствар, за коју је неопходно нужно да се врши у друштву и у разговору са каквим пријатељем. Тако већ иде, обично се пије чај и лепо се разговара.

Он још у кревету лежећи већ је изабрао себи двојицу или тројицу, код којих би му ваљало ићи и већ размишљао о томе у ком би правцу пошао.

Па онда устаје, умива се, врло дуго чисти своје зубе (о, зуби, њих ваља неговати, тешко данас крезубима!) облачи се, и као тица, која не зна „ни за бригу ни за тешке труде“, креће се из свог гњезда. Пријатељ, ма ко, увек живи ту негде у близини.

„Куц, куц, куц!“ лупа безбрижна тица на врата пријатељеве собе.

— Ко је то? чује се глас иза врата.

— Ја сам.

— Ко си то ти?

— Ја . . . наш општи друг! Зар се не сећаш, зар ме ниси познао, шта ли, весело збори тица.

Пријатељ је већ видио које и прави кисело лице. Но овај као да се и не сећа што се пријатељ мршти и чисто задовољно пита:

— Шта је, боли те зуб?

На шта пријатељ одговара смућено:

— Да, зуб, да га ђаво носи!

Кључ кврцне, врата се отварају — и наш узајамни друг улази у пријатељеву собу, који опет леже у кревет.

Друг скида капут и баца капу на најближу столицу и тоном ласкава прекора говори.

— Е, ех! гле ти само њега! Десет сати, а он још спава. Хајд, устај, деде, да се пије чај!

— Сад, сад ће донети! мрачно одговара пријатељ и немарно се облачи.

Чај донесен. Наш друг пије једну чашу иза друге и с великим апетитом гута колачиће уз чај.

И ту се забавља са варошким сплеткама.

— А, знаш ли, чуо сам да су г. Н. опет тукли . . . У клубу и свуда. Ето скандала.

Или:

— Ах, да ти само причам. Идем тако и сретнем се с Петром Антипићем, знаш ли га, то је онај што игра у позоришту, е, срете ме и узе да ми прича о Марији Кондраћевној . . .

Или:

— Ех, мој брајко, да знаш само, са каквом сам се цуром ту скоро упознао! Просто ти кажем: памет да ти стане! То је нешто — мани се!

Можемо додати да наш узајамни друг никог не опада; али се увек тако некако дешава, да увек на крају његовог причања пријатељ почиње сам све да грди; а наш друг само се потајно осмејкује и ћути.

Чај је попивен, колачићи су поједени.

— Е . . . сервус, збогом! говори он И већ је обукао капут, а у руци му је капа — баш сам се заседео, а овамо хитам, имам нека важна посла. Па дођи који пут, сврни! пропушта он прекорно кроз зубе, при растанку, дођи!

И, ено га, оде.

а сада би и зграде прешле у власништво манастирско, те би закупнику много више вредио закуп заједно са зградама, који је пре толико година дао 4000 ф. без зграда?

Нека још узму у обзир, да по стручњачком рачуну те зграде вреде бар 500.000 фор., а прешле би после 7—8 година у власништво манастирско, а они су све то већ сада продали за 100.000 фор. — па ће видети, да је народно огорчење скроз оправдано, те нико не може пољуљати народно веровање у то, да нису интереси српског народа искали, да се овај удар учини, да није у корист њему постао Бранковић криноклетник, Банфи законопреступник, а саборски одбор њихов сукривац.

Па чији је то интерес био? Ко се користио? Да ли само Чивути, или адвокати Радовановић и Пајица Јанковић?

И опет питамо: Где су Линдери? Који су то, што су гадним начином напунили своје џепове, и којима се за љубав погазила наша автономија?

Милетићева седамдесетгодишњица.

У Јасеновцу на Сави. (Допис). „Благо оном, ко довијек живи, имао се раштa и родити“, рекао је славни Његуш, и ове се ријечи могу са свим примијенити на нашег народног великана, часнога старину **Милетића.** Истим оним жаром, којим се тај неустрашиви борац борио за свету народну ствар, за њу патио и тешких часова преживио, истим тим жаром одаје захвални народ поштовање том свом великану и име ће његово заиста довијека живити.

Красна замисао наших родољуба оснивање **Милетићева „Братства“**, као видљиви израз народног признања, нашла је јака одзива у јасеновачкој српској омладини, која приреди 20. авг. (1. септ.) сјајну бесједу, да се од чистог прихода купе акције „Братства“, **а те акције да се поклоне српској школи у Јасеновцу.**

Колико се може постићи добром вољом и радом, показала је и ова бесједа, која је сјајно успјела. Успјех је тим величанственији, што су програм извађали готово сами ратари. Покрај свег великог пољског посла не пожалише труда наше девојке, момци и млађи људи, да се вечером скупе и у пјевању, игрању и т. д. обучавају.

Импозантно је било гледати на позорници, кад се завјеса дигла, кор од преко шездесет што пјевача, што пјевачица у укусном народном одијелу. Красан и лијеп узраст, здрава и свјежа лица наше омладине давали су овој живој слици величанствен изглед, па тек кад се у најлепшем складу отпјеваше пјесме, није било никога, кога ова величанствена појава не би најугодније потресла. Особито је красно и складно отпјевана смјеса народних пјесама. Овом се приликом освједочисмо, како лијепих гласова има међу нашом сеоском омладином, који се — и ако трудом — даду изгладити до умјетног пјевања.

После пјесама и двеју декламација, приказиван је комад „Косово“, који приказиваше опет готово сами ратари, и ово је први пут код нас, да и сеоске дјевојке изађоше на позорницу. Гардероба је била заиста красна, да би се њом и која позоришна дружина могла поносити, а још је значајније, што приказивачи себи прибавише одијело готово сами о властитом трошку. Заиста велика пожртвовност наше омладине!

Комад је одигран добро, а особити је утисак учинило причешћивање војске.

Импонирало је и то, што је наша омладина својим лијепим узрастом заиста могла да прикаже оне наше косовске борце, а сваки приказивач поносио се, да му се пружила прилика у улози којег нашег јунака.

Бесједа је била врло посјећена, како из мјеста, тако и са стране; наши мили гости из Градишке, Окучана, Рајића, Новске, Дубице, Костајнице и т. д. не пожалише ни овога пута труда, већ се у лијепом броју одазваше, на чему нека им је и овдје речемо: искрено хвала! Код српских бесједа, што се у Јасеновцу у опће приређују, значајно је то, да ратари у великом броју долазе, знак, да се српска свијест, која је одасвуд притискивана, све то више буди.

После свршеног програма настала је игранка и веселе. Српске народне игре, као: коло, краљев оро, неготинка, сељанчица, заплет и т. д. тако су се код нас одомаћиле, да се стране игре готово ни не играју. Познати гајдаш Милић из Шида зачинио је својим гајдама ово веселе, те је цијела прослава добила прави српски тип.

У сред весеља наздрављено је дичном борцу Милетићу, на што се засрило просторијама громовито „Орао кликће“. Особито су нас угодно потресла два брзојава, један од уредништва „Заставе“, а други од дра Мише Михајловића, у име одбора „Братства“, којима су ову свечаност поздравили.

Морални успјех ове бесједе велики је: у нашој ратарској омладини све се то боље учвршћује воља за лијепим и узвишеним, те је као увијек, тако и сада са великим маром и стрпљивошћу спремала се, да програм што достојније испадне, што је и успјела. Да бог да, да наша омладина истраје на овом часном путу, јер племенитост и просвјета чврсто је оружје, да око себе рашчистимо подлаце и покварене душе, које нас окружују. Да и старији нараштај живо прати рад своје омладине, доказао је многобројном посјетом и тим, што је свако настојао, да чим више допринесе, да ова слава што сјајније испадне. У опће мора се констатовати, да је овога пута владала код нас слога и једнодушност, па дао бог, да тако и остане.

Ни материјални успјех није изостао, јер покрај огромних трошкова остало је чистог прихода преко 80 фор., од којих је 80 фор. намијењено Милетићеву „Братству“.

Дај боже, да овом стазот пођу и друга мјеста, па ће „Братство“ брзо привести замисао у дјело!

МИРОВИНСКЕ УРЕДБЕ

за народно-црквене чиновнике и професоре

ГЛАВА I.

Опште уредбе.

§ 1. Стално намештени чиновници код народно-црквених митрополијских и епархијских власти, професори источно-православне српске богословије, источно-православних српских гимназија, источно-православних српских учитељских школа, учитељи и учитељице источно-православних виших девојачких школа, могу, ако су потпуно задовољили условима прописанима у овој уредби, захтевати за себе, своју удовицу и сирочад или мировину или отправнину или пак васпитну припомоћ, из фонда, који се овом уредбом оснива.

§. 2. Мировину или отправнину у § 1. изведеним чиновницима, професорима, учитељима и учитељицама, удовицама чиновника, професора и учитеља, и васпитну припомоћ њиховој сирочади, одређује на образложени предлог њихове претпостављене власти, саборски одбор по овој уредби.

§. 3. Као мерило за одређење мировине или отправнине служи:

а.) број година службе,

б.) величина последње редовне плате.

§. 4. У године службе рачуна се у опште непрекидно служење код једне у §. 1. наведених власти или завода, почињући од дана, кад је ко у службу ступио. Ту исказује сваки званичним декретом или сведоџбом од своје претпостављене власти.

У случају, да се који источно-православни српски народни учитељ или учитељица постави за учитеља или учитељицу на који у §. 1. наведених наставних завода или звања, урачунавају му се године службе проведене у учитељском звању, ако за све те године припадајуће пристојбе накнадно уплати (§§. 30. тачка а.) и 34. и 35. ове уредбе.)

§. 5. Код урачунавања континуитета службе не сматра се да је исту прекинуло:

а.) у стању суспензије пробављено време, ако се дотичник после довршене истраге у службу врати;

б.) на допусту пробављено време од једне године;

в.) време, које је неко провео као расположење услед преустројства дотичног звања или завода;

г.) време, за које дотичник докаже да је провео на војни у обрани земље.

У стању мира, за тим преко једне године на допусту или у стању расположивости пробављено време не може се урачунати у године службовања.

§. 6. Код установљења мировине рачунају се уз редовну сталну плату, коју је уживао дотични чиновник, професор, учитељ и учитељица, у последњој години, још и сви петогодишњи, односно десетогодишњи доплатци.

На против пак, особни доплатци, ако нису део плате, станарина, паушал за путовање, накнада за огрев и остале разне пристојбе, не урачунавају се при установљењу мировине.

§. 7. Право на мировину или на отправнину губи онај:

а.) који се својевољно одрекне своје службе;

б.) који самовласно напусти своју службу, па је и онда не наступи, кад га претпостављена власт позове на то под претњом, да ће службу изгубити;

в.) који је због каквог кажњивог дела осуђен на губитак службе, или је тај губитак законска последица скопчана са таковим осуђењем;

г.) који се дисциплинарним путем отпусти из службе;

д.) који постане припадник стране државе;

е.) који је починио таково дело, ради којега би био отпуштен из службе, а не може се против њега ни казнено ни дисциплинарно поступати за то, што се сам убио, или што је побегао, или из ма каквог другог разлога; но у таковим случајевима треба да надлежна дисциплинарна власт изрече, да би дотични био из службе отпуштен.

У случајевима набројаним у тачкама а.) г.) д.) е.) има се већ одмерена и у течај стављена мировина обуставити.

Ако се отпуст истом онда изрече, кад је већ дозвољена потпора удовици или сирочади, тада има стечено право ових остати истакнуто.

ГЛАВА II.

О мировини чиновника, професора, учитеља, учитељица и сирочади и о учитељским удовицама.

§. 8. Сваки чиновник, професор, учитељ и учитељица може у овим случајевима мировину добити:

а.) ако због телесне или душевне мане постане са свим не способан, да врши своју службу;

б.) ако је 65 годину живота навршио;

в.) ако је чиновник провео 40. а професор, учитељ и учитељица 30 година непрекидно у служби;

г.) ако је ко услед преустројства дотичног звања или завода постао излишан а не би му се могло дати место, које одговара његовом дотадашњем положају и последњој редовној плати му.

§. 9. Мировину добија само онај, који је навршио 10 година службе, и то: за тих првих навршених 10. година добија 40% од своје постигнуте плате, а за сваку даљу годину уз тих 40% повишава се са 2%, а код професора, учитеља и учитељица са 3% од њихове постигнуте плате тако, да после навршених 40 односно 30 година, добије као мировину своју потпуну редовну плату. —

§. 10. Ко није навршио 10 година службе, а наступи који од услова набројаних у §. 8. тачци а.) б.) и г.) може захтевати коначну отправнину, која ће једанпут за увек изнашати за време службовања до закључно пет година, једногодишњу, а преко пет година до десет година службовања двогодишњу последњу урачуњиву редовну плату. —

Изузетно може добити сталну припомоћ, пре него што наврши 10 година службе онај, који би умно оболео, пао у велику болест, ослепио или друкче у врше-

---

Ви, можда, мислите да он заиста има каква важна посла или да некуда послом иде?

Којешта!

Ено га упутио се у једну од најживљих улица; руке метуо у џепове од капута, у зубима цигара (један „пријатељ“ презентирао га је синоћ њом), а на лицу му игра осмех безбриге и задовољства. Сад се бави великом мишљу о варењу.

Но како његов желудац за чудо брзо вари, а апетитом би имао да конкуришe и самојајкули то за врло кратко време, центар радње из желудца преноша се у сферу мозга.

Наш друг почиње опет да размишља... где би ручао. И, што се тога тиче он не очајава. У кавани је скупо а мало дају, а можеш и катар у желудбу да добијеш. А може ли бити што боље и укусније од домаћег ручка? А он има неколико таких пријатељских породица. Сва је ствар у томе да се, из заборавности, не оде тамо где се јуче ручало; и зашто стављати, на тај начин, другове у непријатан положај?

А памет његова је чиста као алмаз, као рубин — светла, здрава и никад се не вара.

И он, ено га, иде право Чекушима или Смољному, где живи некакав бедни и мизерни „друг“, мали чиновник или сиротан глумац, који има читаву војску дечице; али је ипак крај свега тога услужан и дочекљив човек.

„Дин, дин, дин!“

— Ах, ви сте то! А ја сам мислила, да је Семен Илић, да се враћа са рада... Молим, изволите, изволите у собу. Лукерја, скини капут господину, прихвати! Но, како живите? Добро? Јесте ли здрави?

— Добро је, Ана Савишна, благодарим, добро је! Но, а како је код вас? Како деца? Расту ли? У, гледај само овога! Како се зове .. Васа или Фећа? Фећа, Фећа, е, оди овамо, оди! Но, оди, ево ти, на!

Он извлачи јабуку, што не стаје више од једне копјејке.

— А ево га и Семен Илић! А, је ли Семене Илићу, а што тако доцкан долазиш, је ли? А, ето, дошао нам је неко.

— О, врло ми је мило, мило ми је! Од куд доцкан? Увек у то време долазим ја. Здравствуј, голубе! Но, како је? Деде дајте, да се што једе! Лукерја, деде доноси!

На столу се пуши јело и пријатно дражи укус; тамо у чинији пријатно се испарава говеђина и црвени кромпир. И сама реч тече с уста.

— Пре три дана био сам у друштву са неком господом. Играо сам, проиграо сам, истина, глупости, ситница, тако, око педесет рубаља („Аха!“ са осећањем примети Семен Илић) али се вече, ипак, пријатно свршило: отишао сам с једним богатим другом Донопу и вечерали смо и пили шампањца. („Аах, ау!“ чисто завидљиво прошапта Семен Илић.) Јуче сам био у позоришту, у партеру, у четвртом реду. Дивно, све се чује!

— Ехе! То је са свим друго нешто, а не као што ми с Анушком радимо, кад се скупимо! говори Семен Илић устаје од стола и крсти се.

Где се дело јело, где говеђина што се пуши и црвенкасти кромпири! Највећи део од свега смотао је у себе бесконачни желудац нашега драгога друга и госта.

Па кад је то ишчезло и он је сам ишчезао.

Свршено! Било би неупутно мучити домаће: Семен Илић има добру навику да после ручка мало отпочине а Ана Савишна, као жена, наравно, има своја посла домаћа.

С тога се поштовани гост диже и упућује се право „центру“. Њему је потребно да се тамо јави; нужно је да и он буде ту: „центар“ — то је његово најмилије место. Прво и прво кад се он јави на Невском, већ је шест сати, његови „аристократски другови“, то јест лењштине, који родитељске капитале троше, у то време обично иду да се мало јелом поткрепе, а друго: говеђина и кромпири које је смотао његов желудац, већ су преобраћени у један део онога што његовом лицу даје тако свежу боју, а треће наш друг се ретко користи муфташким ручковима својих „аристократских другова“, но, да би одржао везе с њима често и сам поручи по коју флашу, али није никад толико глуп да пропусти каку згодну прилику...

— Сергеј здравствуј! Куда?

— У „Метропол!“

— Да ручаш?

— Наравно! Хајде, оћемо ли?

„Но, и тица паде на лајм!“

Иду. Сергеј наређује и поручује јело за обоје. О, а наш је драги друг велики гурман, није нужде да се задовољава ма чим као за трпезом Семена Илића. Зна добро како се једу остриге и строго пази на етикету и марку на флаши са вином. Ручак готов. Другови излазе из рестаурације набивених желудаца. У глави мало нешто брујн али је срце весело, лагано и чило, хоће да ћаска и да се смеје. Весео живот.

И оставши сам, он размишља где би вечерас.

Он је, као што и треба, велики љубитељ забава и прослава: балова, пикника, вечера журфикса, свадаба, дећа и погреба. Пошто има тако велико познанство на све стране, њему не треба ништа друго, но само да мало муђне умом и да се присети, и, он је одмах пронашао и прокљувио какву вечеру или, отрчавши кући да се преобуче и навуче фрак, он жури у ма чије сватове. Ако нема ни сватова, ни крштавања, наш узајамни друг иде у позориште. Истина, позоришта није никако волео. „Дају да се играју све којекакве глупости, а нема ни добрих глумаца!“ — У самој ствари њему се не допада сама уредба, по којој се сад више не може добити бесплатно место у позоришту. Али за то је он један од оних, који врло рано долази у клуб и радо посећује појединa оперска позоришта. Тамо одмах налази гомилу „другова“, почињући од управника па завршујући са бандиским момком и вратаром. Тамо је он свој човек. Извали се у наслоњачу четвртога реда, управља свој доглед на позорницу, критикује и хвали глумце, а на крају последњег чина, још док сцена траје, пружа руку глумцима и хвали им ову или ону епизоду. А на крају тога је резултат — вечера у друштву с глумцима. а после тога, суморан од дневна рада и дневних брига, иде кући и баца се у постељу да отпочине у слатком сну.

Спавај, узајамни друже, спавај мирно и спокојно и купи нове, свеже снаге, да би сутра наставио свој тешки посао живота! Спавај и не брини се за будућност; она се смеши и радосно погледа на тебе и не грози ти својим тешкоћама, јер, као сваки добар хришћанин што има по једнога ангела хранитеља, ти, о најсретнији од смртних, ти их имаш двоје: нашу општу сверусиску глупост и добродушност,

њу или услед вршења своје званичне дужности пао у таку болест, због које не може више обављати свога звања. —

У том случају може му се издавати највише једна трећина уживане редовне плате у име сталне припомоћи.

§. 11. Који је због телесне или душевне махне неспособним постао, да даље врши своју службу, дужан је да поднесе своју молбу за умировљење својој претпостављеној власти. Ова испитује његову неспособност преко комисије, састављене из једног свог заступника, из једног у јавној служби намештеног физика и једног градујираног лекара.

Умировљење се одређује стално или привремено.

Саборски одбор властан је, ако за нужно нађе, да дотичног молитеља подвргне новом прегледу пред поверенством, које ће он сам одредити.

§. 12. Мировине и сталне припомоћи исплаћују се месечно у напред.

§. 13. Ко има право на мировину, може у место исте увети једаред за свагда отправнину онолику, колика му је мировина, која му припада за две године, али мора сведочанством у јавној служби намештеног лекара доказати, да је потпуно здрав. —

Ако је такав умировљеник ожењен, обвезан је поднети и приволу своје супруге.

§. 14. Особа, која је своју мировину отправнином заменула, не може више ни под којим условом захтевати мировину, пак ни у том случају, ако би вољна била отправнину повратити, те и ако би изнова намештена била не може јој се урачунати оно службовно време, за које је своју мировину откупила ни у случају поновљеног умировљења. —

§. 15. Исплаћивање мировине осим у §. 7. означених случајева престаје:

а.) смрћу умировљеногa;

б.) кад умировљеник ступи изнова у активну службу;

в.) кад се привремено умировљени, пошто је узрок привременог умировљења престао, противи ступити поново у службу.

§. 16. Право на мировину има после смрти чиновника, професора и учитеља она удовица, која је са својим супругом за време његовог активног службовања или пре тога у брак ступила, а на васпитну припомоћ деца у таковом браку рођена. —

§. 17. Удовица губи то право:

а.) ако је са свога неморалног владања недостојна потпоре;

б.) ако није живила са својим мужем у оно доба, кад јој је муж умро, па не може доказати, да то није с њене кривице било;

в.) ако се удала за мужа преко 50 година, па није живила с њиме после венчања најмање 5. година;

г.) ако је удовица још за живота мужевљева због каквог злочина или преступа или због неморала стајала под истрагом а није за невину проглашена. —

§. 18. Мировина удовице састоји се из половине мировине, која би мужу припадала, или коју је он у истини уживао, али не може од 600 фор. већа бити. —

§. 19. Удовица добија једаред за свагда отправнину од једне четвртине последних урачунивих берива мужевљевих, ако јој муж није навршио 10 година службе, или ако се удала за мужа од 50 и више година.

§. 20. Удовице, које уживају мировину, дужне су том мировином издржавати и своју децу и затечену пасторчад, и то мушку децу до навршене 18 године, а женску до навршене 24 године, у колико та деца не би и пре реченог времена збринута била.

§. 21. На издржавање деце може претпостављена власт онога завода, у ком је удовичин муж служио, узети од удовице до половине њене мировине, па дати деци, односно њиховом тутору, кад се осведочи, да мати своју децу пренебрегава. —

§. 22. Удовица, која има права на мировину, може у место исте добити једаред за свагда отправнину у износу њене двогодишње мировине, али мора сведочанством у јавној служби намештеног лекара потврдити, да је потпуно здрава.

Ово право имају једино удовице без деце, ако нису у благословеном стању; на против оне удовице, које имају малолетну несмабдевену децу, могу у место мировине молити отправнину, ако за то имају дозволу надлежне надтуторске власти. Мировина, која је једанпут откупљена, не може се више дозволити, па ни уз повратак примљене отправнине. —

Мировина оне удовице, која се опет уда, обуставља се, али удовица има право или тражити за своју мировину у смислу горе речене установе отправнину, или мировину придржати за случај, ако изнова обудови. За избор између отправнине или придржаја мировине дозвољава се удовици од дана њезине удадбе рачунајући једногодишњи рок, по измаку којега не може се више узети отправнина, него јој остаје придржана мировина за случај, да можда други пут обудови.

Удовица, која је избор једанпут учинила, не може од истога одустати. —

Ако она удовица, која је мировину придржала, остане и после свог другог супруга удовицом, добија своју мировину, почињући од дана смрти свог другог супруга, ако прописани услови за исту још увек постоје.

§. 23. Ако удовица у оно доба, кад јој је муж умро, има најмање двоје деце, испод узраста прописанога овом уредбом, добија за свако дете васпитну припомоћ.

§. 24. Васпитну припомоћ добија удовица за свако дете испод узраста означеног у §. 20., и у том случају, ако се треће дете при смрти мужевљевој још није родило, али за посмрче од дана, кад се је родило.

§. 25. Удовице добијају у име васпитне припомоћи за свако дете, које има и док има права на васпитну припомоћ, годишње $^1/_6$ своје мировине, а та се месечно унапред исплаћује, али та васпитна припомоћ свој деци несме бити већа од материне мировине.

§. 26. Мировину и васпитну припомоћ деце почињу удовице уживати од првога дана првога месеца после смрти мужевљеве.

Мировину пак престају удовице уживати:

а.) с концем месеца, кад су се на ново удале;

б.) са оним месецом, кад умру. —

§. 27. После смрти удовице матере или удовца оца добија свако сироче у име васпитне припомоћи годишње једну трећину материне мировине, али износ васпитне припомоћи свој деци не може бити већи од материне мировине. —

Ако дакле више од троје деце имају право на васпитну припомоћ, онда се има материна мировина на сву децу подједнако разделити.

§. 28. Ово право губе деца, ако се неморално владају.

А деца, којих се отац ожено у стању мира, а после женидбе није више активно служио, немају никакво права на васпитну припомоћ.

На против задржавају деца то право, ако им мати није живила с мужем при смрти мужевљевој, или ако им је мати изгубила своје право на мировину са своје кривице, или ако им се мати после очине смрти удала.

§. 29. Васпитна припомоћ деце не може се отправнином заменити.

§. 30. Удовицама свију у §. 1. набројаних чиновника и професора, који су уживали овом уредбом одређену мировину и њиховим сирочадима, која нису још достигла §. 20. ове уредбе прописано нормално доба припада тако звана посмртнина у износу једномесечне мировинске пристојбе: а у чиновника, који су уживали мировину до 1000 фор. и мање, посмртнина у износу двомесечне мировинске пристојбе.

ГЛАВА III.

О мировинском фонду.

§. 31. Мировински фонд оснива се на овај начин:

а) сваки чиновник, професор, учитељ и учитељица у првој својој години службе у месечним оброцима, уложиће у мировински фонд једну четвртину редовне плате па толико исто улаже и на исти начин од сваке повишице своје плате, дочим је за остале године свога активнога службовања обвезан у месечним оброцима уредно уплаћивати 2 проц. своје редовне плате;

б) у тај фонд улази и писарничка пристојба од хипотекарних зајмова, који се из нар. црквн. фондова издају.

г) све новчане глобе, на које буду учесници овог фонда дисциплинарним путем осуђени.

§. 32. Уложени новац не издаје се ником ни у каквим приликама из мировинског фонда натраг.

§. 33. Овим фондом руковаће главна управа српских народно-црквених фондова у Карловцима и водиће о њему засебан рачун.

ГЛАВА IV.

Прелазне уредбе.

§. 34. Да би овај мировински фонд одмах у живот ступити могао, уноси се у њега сва до сад прикупљена писарина (§. 31.) која тиме постаје његовим саставним делом.

Да овај мировински фонд што пре достигне ону висину да буде у стању сам све доспеле мировинске ужитке потпуно подмиривати, даваће му се размерна годишња субвенција према расположивим средствима из нар. црквн. неприкосновеног и клирикално школског фонда, која ће се код расправе саборског прорачуна установљавати и у саборски прорачун уврштивати.

§. 35. Чиновницима, професорима, учитељима и учитељицама горе означених завода, које ова уредба, кад у живот ступи, у служби затече, урачунавају се у горње службе све године, које су у служби до тога дана провели.

Епархијским школским референтима и главном школском референту, које ова уредба у служби затече, урачунавају се године, које су дотле у служби провели, и стављају се по пропису Школске Уредбе од год. 1872. у мировину после 30 год. службе са пуним износом постигнуте плате.

§. 36. Чиновници и особе учитељског звања, која ова уредба, кад у живот ступи у служби затече, имају одмах почети у мировински фонд у месечним оброцима уплаћивати једну четвртину своје у §. 6. назначене редовне плате и морају ту четвртину потпуно уплатити у течају једне године дана.

Истим начином имају у року од једне године такођер уплатити четвртину сваке повишице, која ће им се касније у име редовне плате дозволити.

Осим тога обвезан је сваки чиновник и свака особа учитељског звања, да за све остале године свога активног службовања, које следује иза прве уплаћене четвртине још по 2 проц. својих редовних берива у месечним оброцима уплаћује у мировински фонд.

Уплаћивање прве четвртине може се уз дозволу саборског одбора место у једној обавити у три године; али и тада је дотичник само прве године ослобођен од плаћања 2 проц. износа од редовне плате, као што је ослобођен од плаћања два процента износа сваке повишице редовних берива течајем прве године иза њене дозволе.

Нико не може у уживање мировине ступити, док није горе споменуту четвртину својих последњих редовних берива у мировински фонд уложио.

Из XXV. седнице српског православног народног црквеног сабора држане у Карловцима 18. (30.) новембра 1892.

Евген Думча с. р. саб. потпредседник. **Георгије Бранковић** с. р. патријарх.

Стеван В. Поповић с. р. саборски перовођа.

Поверавајући свом угарском министру-председнику обнародовање и извршење ових двеју уредаба изјављујемо уједно, да немамо примедбе против тога, ако се оно односна расположења учине административним путем; јер је жеља и потреба, да се исте што пре уведу у живот.

Дано у Бечу десетог јунија године хиљаду осамстотина деведесет пете.

Франц Јосиф с. р. (М. П.)

Барон Банфи с. р.

Политичке новости.

— **Србија.** Краљ Александар, који је већ требао да је у Београду, одложио је свој повратак у Србију и како се чује он ће доћи из Бијарица, тек првих дана месеца октобра. Одма у новембру поврати ће се и краљица Наталија у Београд, кад ће се дефинитивно довршити и уредити ствар о краљевој женидби.

Исто тако одржаће се у Београду велики радикални партајски збор, који је по закључку централног радикалног одбора, сазван за прву половину месеца октобра о. год. Овај ће скуп бити један од највећих, најинпозантнијих и најзначајних радикалних скупова, јер данас сви радикали до једног стоје чврсто и сложно сакупљени, и међу њима нема никаквог размимоилажења у мишљењу.

Казују нам да се по Београду говори да би могао доћи чисто радикални кабинет, кога би саставио Никола Пашић, Сава Грујић и Андра Николић, у којима млади краљ Александар има велико поверење.

Док тако стоје ствари код радикала, дотле се код либерала па и код напредњака спрема велики расцеп у странци. Познато је да Авакумовић мисли установити засебну либералну странку, што је већ сад толико шкодило либералима у опће, да се за њих најмање надовезују комбинације о могућности да на владу дођу.

Говоре да је и сам Ристић изгубио наду на ту могућност, и да се чисто каје што није остао и даље повучен и изван странке. Једном свом познанику, рекао је чак и то пре неки дан, да он држи: да је са свим умесно, да се садашња Новаковићева влада никако не мења, него да она спроведе и ревизију устава.

Ово би доиста веома чудно изгледало, кад би се другачије тумачило, него тако, да Ристић више не верује, да ће он за сада на владу доћи — па онда волије и ову слабу владу, него рецимо другу какву јаку и праву народну владу. Но сва је срећа што у Србији огромна већина не мисли тако назадно као остарели Јован Ристић!

— **Угарска.** Сва ларма која се дизала у славу Банфијеву од стране мађарских листова, што је предложио румунске новинарске кривце за помиловање — прође у заборав, као да је никад није ни било. Сад већ цео свет види, да је то била пука реклама за Банфија, пред идуће саборске изборе. У ту сврху мађарски су листови чак и то трубили, како су зарад тога Румуни очарани од Банфија и како му изјављују своју захвалност и оданост.

Међу тим како независни румунски листови пишу, нема од те оданости Банфију ни трага, јер „Трибуна“ каже, да је помиловање Румуна само посведочило, да наш милостиви краљ одобрава оно, зарад чега су дотични Румуни неправедно осуђени били.

После овога ће се без сумње све шовинисте мало оладити, од силне ватре која им у усијаној глави влада!

— **Аустрија.** И избор у трећем изборном телу довршен је, и на изборима су добиле антисемите 13 места, и ако се држало да ће само 10 места задобити. У једном изборном срезу (Најбау) избор је недовршен, и тако ће се на скоро обавити накнадни избор у том срезу.

Овај накнадни избор је у толико знаменит, јер ако на томе избору продру антисемите, онда ће имати један глас више, преко пуне две трећине гласова. А то опет значи, да ће онда моћи и без помоћи либерала, дакле сами за себе, да изаберу Луегера за бечког градоначелника.

Надамо се да ће правда и срећа и овог пута бити на страни антисемита, који воде свету борбу против неправде и кајишарства.

— **Галиција.** И избори за галички земаљски сабор отпочели су већ у велико. Исти сабор броји свега 151 члана од којих је 11 вирилачких. Сеоске општине имале су да изберу 74 заступника и како јављају, до сада се зна, да су изабрати 11 пољачких сељака и 14 Русина, што је свакако знатан напредак и за једне и за друге. Премда Русини у Галицији сачињавају скоро половину становништва, ипак су они неправедно запостављени и потиснути. Овог избора једва да ће нешто боље бити, кад пољачке шљахте држе у стези силно пучанство, који су као њихови прави кметови.

Вести из места и са стране.

Победа у Митровици. Овај час добисмо телеграм из Митровице који дословно овако гласи: „У првом изборништву за градско заступство одржасмо сјајну победу“. Толико о овоме за сада, док не сачекамо резултат целокупног избора.

Нова обртна школа у Осеку. Како из Осека јављају, земаљска влада у Загребу намерава да установи још једну обртну школу са интернатом, онако исту, као што је она у Загребу. Ми ово одобравамо, јер је са свим право, да и Славонија добије обртну школу, коју тако жељно потребује и очекује.

Избори у Броду на Сави. Како нас обавештавају из славонског Брода и тамо су заказани градски избори, који ће се обавити 2. и 3. окт. о. год. Што смо рекли за изборе у Митровици, то исто важи и за изборе у Броду, где тамошњи Срби морају веома мудро и опрезно да поступају, ако им је стало до свога Српства и ако им је стало до тога да и Срби уђу у градско заступство. Управо би велика неправда била да и бродско заступство допадне у руке Старчевићанских засуканаца.

Банфи и бан. Загребачки „Обзор“ дознаје да је опет дошло до малог неспоразума између барона Банфија и бана грофа Хедерварија. Спор тај врзе се око сувише „велико-хрватског“ програма, који је бан одобрио и по коме се има изводити свечани дочек краљев у Загребу. Нарочито Банфи протестира против конпозиције коју је извео сликар Буковац на новој позоришној завеси, где се преставља илирска идеја, која је увек ишла против завеза Тројединице са Угарском. Кажу, да Банфи то никако не допушта, па се са више страна верује, да ће Буковац морати на врат на нос другу, Мађарима пријатељскију позоришну завесу израдити. Но кажу, да је још већа мука била, око свечаног говора интенданта земаљ. казалишта, који је препун којекаквих празних нагваждања у смислу Старчовићеве велико-хрватске теорије. Наравно, да

му је бан из тог говора скресао више од добре половине но зар је све то било нужно? Говорили смо ми бану и свима осталима, да се они прођу овог углађеног стеклиша, који би још и пасовао за председника „Кола“, „Сокола“ па и „Хрватске Матице“ — али за интенданта земаљског казалишта, које није само хрватско него целе земље, он апсолутно није способан и подесан. Можда ће то и бан једном увидити, ал само да не буде то онда, кад га његови сада „верни“ и „понизни“ саветници доведу до пада са банске столице. Зато не треба никад сметнути са ума, да Пливерић, Кршњави па и Томашић, нису пуки маријонети, јер они добро знају за што су у владиној странци.

Читуља. После кратког боловања умро је у Ср. Карловци 13. ов. мес. у својој 80 год. Коста Ненадовић, умировљени ц. к. саветник рачунарства и бивши главни књиговођа срп. нар. црквени фондова.

Читуља. У прошлу среду 13. ов. м. умро је у Ср. Карловцима Славко (Душко) Сладаковић ученик IV. разреда српсле вел. гимназије у Ср. Карловцима.

Верени. Из Вршца нам је стигла објава заручника, по којој се тамошњи магистратски чиновник Иван Косировић, верио са ђцом Јулкицом Новаковићевом опет из Вршца.

Загребачки градоначалник. За загребачког градоначалника чија ће се плата повисити од 5000 ф. на 6000 ф., биће изабран поново, досадашњи началник Адолф Мошински. Мошински је кандидат земаљске владе и бана, па наравно и већине новог загребачког заступства.

Штета од потреса. Штета коју је претрпила Љубљана од задњег потреса, износи по тачном рачуну оволико: на приватним зградама 2,704.000 ф. на варошким 34.000 ф. на господарским 226.000 ф. а на црквеним и манастирским зградама 174.000 ф. Укупно дакле 3,138.100 ф.

Брачна парница барона Фејерварија. Како је познато одавно се већ води парница, за развод брака између угарског министра барона Фејерварија и његове супруге. Говори се, да супруга тражи развод брака за то, што ју је муж здраву читаву дао затворити у бечку лудницу, одакле се је тешком муком једва искобељала. Пре неки дан донешена је и трећа, а с тиме и последња сутска одлука, која гласи да се могу раставити.

Малајска опера у Европи. У Калкути укрцало се је ту недавно једно велико малајско оперно друштво, које путује за Европу. Ово је друштво намерно, да приреди по неколико својих оперних представа у сваком повећем европском граду, а почеће свакако са Лондоном и Енглеском. Исто друштво носи назив: дворска опера њеног царског величанства индијске царице Викторије.

Освојила му се. У једној од живљих пештанских улица догодио се је 24. о. м. овај немио догађај. Лепушката и 24. године стара касирица Елизабета Золар, опалила је три пута из леворвера на свога неверног драгана. Тај неверни младић, који јој је обећао да ће се с њом оженити, па је онда оставио и преварио, остао је својом срећом неповређен — док су сироту касирицу затворили, која ће свакако бити кажњена зарад покушаног уморства.

Покрстио се рабинер. У арвашкој жупанији, у мађарском месту Тостени, прешао је недавно тамошњи рабинер Јоаким Бесер на католичку веру. Исти рабинер наморава поћи у Рим, где хоће да се посвети хришћанској науци, да после као хришћански мисионар оде на далеки исток, међу иногобошце и незнабошце. Чудан Чивутин!

Најновије вести.

Избори у Митровици. При закључку листа стиже нам и овај телеграм из Митровице: „Србадија је данас на првом избору за општинско веће одржала мегдан и победила противнике огромном већином“.

Кнез Фердинанд Кобург, повратио се је тек сада у Софију, где су га одавно већ очекивали. Досадањи бугарски агент у Букурешту Др. Стоилов премештен је бугарској легацији у Бечу.

Ивашло је именовање од стране руског цара Николе II. којим се други син црногорског кнеза Николе кнежевић Мирко поставља за надпоручика 15 руске стрељачке регименте која носи име кнеза Николе.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Дао сам у штампу

ДРУГУ КЊИГУ

ЗБИРКЕ СВОЈИХ ПЕДАГОШКИХ РАДОВА,

која ће у брзо изаћи, те се разаслати свакоме, ко за њу пошаље новац.

Уздам се, да ће се на ову и све остале књиге хтети претплатити у првом реду они, који већ имају прву књигу, јер за то су је сигурно и набавили.

Обраћам се дакле с молбом на све дојакошње своје претплатнике као и на сваког пријатеља наше младе педагошке књижевности, нека се у кругу својих познаника постарају за што већи број претплатника. Нарочито се надам, да ће г. г. учитељи настојати да се ова књига набави за школске књижице, приватне учитељске и др. библиотеке и т. д

У ову књигу улазе чланци:

I. Учитељска школа у Црној Гори.

II. Шта се до данас радило на удружењу срп. учитељства.

III. Поглед на Локеове мисли о васпитању.

И ови су радови награђени од „Матице Српске“. Остале књиге излазиће једно за другом у року од 4—5 месеци.

Књига стоји 70 новч. Новац нека се упути на потписаног; а књиге ће се одмах отпремити, чим се доготови.

Прва књига може се још добити (80 новч.). А то је прилика да је сваки набави, ко год жели имати „Збирку“ у комплетном издању.

Скупљачима се уступа на захвалности на труду 10 процената.

Беловар, 1895. **М. Нешковић,**
кр. жуп. школ. надзорник.

ПРИПОСЛАНО.*)

An Wohlgebor. Herrn

Stefan Jovics,

Redacteur der „Sztrazsa“.

Herr Doktor Johann Grujics hat vor längerer Zeit Ihnen und mir einen Wechsel über 200 fl girirt, unter der Bedingung dass Sie mir aus diesem Wechsel 60 fl öst. Währg. zu geben haben, worauf Sie, wenn Sie das Geld behoben, bereitwilligst eingegangen sind.

Sie haben das Geld darauf behoben, haben mir aber 60 fl bis heute nicht gegeben, — ja, sogar vertrösteten Sie mich, dass Sie mir 60 fl geben werden sobald Sie angeblich nach paar Wochen eine grosse Erbschaft antreten welche Sie in Aussicht haben.

Nachdem dieser Wechsel am 1. Oktober d. J. fällig ist (wo, das wissen Sie am allerbesten) ersuche ich Sie den Wechsel per Voll einzulösen; denn sollte dieser Wechsel abermals protestirt werden, wie es schon dreimal geschehen ist; so werde ich diesmal keine weitere Rücksicht haben und mache Sie daher auf die Consequenzen aufmerksam, welche der §. 379. des Strafgesetzes über Betrug in sich enthält.

Neusatz, am 28. September 1895.

August Fuchs.

*) За ствари под овом рубриком не одговара уредништво „Заставе“ ни у ком погледу.

Јавна захвалност.

Част нам је овим изјавити своју најдубљу захвалност свима онима, који су приликом погреба незаборављеног нам оца односно супруга, таста и деде

СИМЕ С. СТАИЋА

трговца и председника српске православне црквене општине румске,

буди којим начином учествовали, а тиме и нама преголему тугу за прерано преминулим, милим нам покојником у неколико облажили; нарочито пак нека је особита захвалност: високопречасном окружном проти митровачком г. Авакуму Стајићу и г. г. Васи Крстићу и Марку Шаули паросима румским, Јовану Латинкићу вероучитељу и Димитрији Зековићу капелану румском, који су при опелу чинодејствовали; за тим захваљујемо преч. г. Марку Шаули, пароху румском, који се је у име црквене општине румске прикладним говором и бираним речима са покојником опростио; после тога нека приме нашу особиту захвалност: одбор срп. прав. црквене општине румске и српско певачко друштво, који су прекрасне венце са тракама и сходним натписима на самртни одар покојника положили, а потоње друштво осим тога при опелу и појало; и на послетку нека приме нашу најтоплију захвалност и све остале корпорације и многобројно грађанство румско без разлике вере и народности и сви који су милом нам покојнику последњу пошту указали, одпративши га до хладна гроба.

У Руми, 11. септембра 1895

У име ожалошћене породице:

Ђура Стаић.

РЕД ПЛОВИДБЕ

путничких пароброда, важи од 22. марта (3. априла) па до даље наредбе.

Из Новог Сада у Сланкамен, Тител: средом, петком и недељом у 6 сах. и 20 мин. у вече.

Из Новог Сада у потиске станице: недељом у 6 сах. 20 мин. у вече.

Из Новог Сада у Земун, Београд, Оршаву и Галац: средом, петком и недељом у 6 сах. 20 мин. у вече.

Из Новог Сада у Будимпешту: уторником, петком и недељом у 5 сахата у јутру.

Нови Сад, 22. марта (3. априла) 1895.

Отправништво.

ОГЛАСИ.

ПРОДАЈА ПАРОМЛИНА.

Бивши паромлин Давида Боровица у старом Вуковару, са подпуним намештајем уз који је у свези парно купатило, једна пекара и велики стан продаје се из слободне руке, евентуално издаће се и под закуп.

Поближа извешћа даје равнатељство

1—3 **Штедионице у Вуковару.**

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај за учитеља у овдашњој средишној срп. нар. вероисповедној школи.

Плата је 1000 круна, у име стана 300 круна, а у име огрева 100 круна.

Осим предавања у школи дужност ће бити изабраном учитељу да у цркви поје и децу у црквеном појању обучава за што у име награде уз горњу плату 160 круна добија.

Компетовати могу они учитељи, који су испитом оспособљени за мађарски језик.

Рок пријаве је до св. великомуч. Димитрија о. г. 26. окт. (7. нов.) 1895.

Из седнице школског одбора срп. православне црквено-школске општине у Новом Саду држане 14. (26.) септембра 1895.

Никола Теодоровић пр. перовођа. 1—3 **П. Попадић** председник.

МАНУФАКТУРНА РАДЊА

ЈОВ. ПЕТРОВИЋА

У ЗЕМУНУ 1—3

треба једног старијег и једног млађег помоћника, који би одма могли ступити.

СТЕЧАЈ.

Код долепотписаног завода упражњено је место књиговође, који уједно и касирске дужности обавља. Ступање 15. окт. 1895. За сад је плата годишња 400 фор., кауција 400 ф. Рефлектанти који српски и немачки знају нека оферте на немачком и српском језику до 10. октобера пошаљу.

Митровица, 25. септ. 1895.

Spar et pfandleihgenossenschaft in Mitrovitz.

1—2

КУЋУ

у Јарковцу, на плацу и најбољем месту, са дућаном и 4 собе, подрумом, кућом у авлији и са свима осталим потребним просторијама, са 1200 квадратни хвати баште (плаца авлије), продаје се из слободне руке.

Упитати треба код госпође

Катарине Ћирић

2—3 у Сефкерину.

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

ШАНДОРА МАЈСКОГ

У СЕГЕДИНУ

потребује 2 млађа спомоћника. Ступање 1. октобра по рим. 2—3

За моју мануфактурну, шпецерајску и галантеријску трговину, потребујем једног млађег солидног спомоћника, који је вешт продавац, који српски, немачки и мађарски говори. Потребујем и 1 шегрта од ваљаних родитеља. Ступити могу одма.

Јоца Берков,

2—3 Перлез.

За моју шпецерајску трговину потребујем 2 млађа помоћника и 2 шегрта.

Ступити могу одмах.

ТОША АРСЕНИЈЕВИЋ

2—2 **Панчево.**

СТЕЧАЈ

за место главнога секретара „Матице Српске“.

Ступањем у пензију досадањег главног секретара „Матице Српске“ који је уједно и уредник „Летописа“ био, расписује се према одлуци прошле главне скупштине стечај на то место.

По одобрењу високог кр. уг. министарства просвете и црквених послова годишња је плата главном секретару 1500 фор. а станарина 300 фор. а. вр.

По уставу и правилима главни секретар стоји на челу свију управних послова друштвених; саставља записнике скупштинске и записнике књижевног одељења и одбора и све представке, извештаје и дописе било то на српском, било на мађарском или немачком језику; распоређује посао и води целу унутрашњу администрацију друштвену; издаје све изводе из свију записника; док се не постави сталан књижничар, рукује библиотеком и чува је према изданим правилима, а тако исто и архиву; уређује „Летопис“ од којега за сада сваке године по четири свеске излазе, и брине се о штампању „Књига за народ“ и свију других издања друштвених, и води коректуру бесплатно.

Од главног секретара тражи се потпуно знање српског, мађарског, немачког и латинског језика. Знање и другог ког језика служиће му на препоруку.

Осим тога иште се од главног секретара, као уредника „Летописа“, да је књижевник, или да има бар онај степен књижевног и научног изображења, који одговара данашњим потребама књижевности српске и достојанству „Летописа“, тог најстаријег књижевног органа нашег, те према томе тражи се од главног секретара покрај основног знања наше народне књижевности још и познавање књижевности сродних нам племена словенских и осталих изображених народа.

Ко жели то место тражити, ваља да приложи молбеници својој све нужне исправе и доказе о свршеним наукама, о моралном и политичком владању свом и о својој способности за вршење свих споменутих дужности главнога секретара.

Главног секретара бира главна скупштина за сад привремено.

Рок овоме стечају траје четири недеље од дана када овај стечај изађе по трећи пут у новинама.

Молбенице, прописаном белегом провиђене и удешене према захтевима овога стечаја, ваља послати до одређеног рока председнику „Матице Српске“ у Новом Саду.

Из седнице управнога одбора „Матице Српске“ у Новоме Саду 12. (24.) септембра 1895.

Председник „Матице Српске“

А. Хаџић с. р. секретар. 2—3 **Милош Димитријевић** с. р. кр. саветник.

У свима земљама заштићена законом. 1/1
За Аустро-Угарску заштитна марка № 46

Schutz-Marke.

Essenz stomatica compos. Schutzm. J im Stern.

St. Jakobs капљице за стомак.

Од више година опробано средство против болести у стомаку, нарочито за слабо варење стомака, који нема апетита, колере, грчева, колике и содбренена и затвора. Једна флаша 60 нов. и 1 фор. 20 нов. Проспект гратис. Као средство против реда против нервни болести од много година опробано Dr. Lieber's Nerven-Kraft-Elixir са Schutzmark-ом † и ленгер. Прави се по лекарском и званично дозвољеном пропису у апотеки M Fanta, Prag.

ПИЈАНСТВО и у највећој мери, може се излечити са Essenz Sougede. Може се употребити са знањем и без знања пијанца, јер је без боје, без укуса и без мириса. Успех се гарантује. Флаша 1 фор. 80 нов.

Schutz-Marke.

Tinct. nervi tonica

проф. Dr. Lieber's Nervenkraft-Elixir.

Једино прави са марком крста и ленгера, прави се по лекарском и званично дозвољеном пропису у епотеци Max Fanta Prag. Тај препарат је од много година опробано средство за јачање живаца, особито против слабости лупања срца, боли у леђи, несвестице, главобоље и хрђавог варења. Проспект гратис. Флаша 1 ф., 2 ф., и 3 ф. 50 н. За болести стомака најбоље су St. Jakob's капљице, флаша 60 новч. и 1 фор. 20 нов.

Водена болест излечима са **Hydrops Essenz** у сваком штадијуму брзо и сигурно, Успех се гарантује. Лекарима за употребљавање врло се препоручује. И тамо помогне, где је сва нада напуштена. За потпуно опоравлање доста је једна или две флаше по 6 фор.

Главна стоваришта: Salvator Apotheke Pressburg, Nyiri György, Molnar L. Gr. Wardein, Partos Adam, Bogatincsević K. Gr. Kikinda, Farkas J. Kecskemet, Péterffy Imre Marm. Sziget, Karl Jahner Temesvar, P. Mittelbach Agram, и у др. 46—80

ОСНОВАНО 1875.

РОБ. Т. ШРЕДЕР БАНКАР. РАДЊА

БУДИМПЕШТА (KÁROLYKÖRUT 28.)

Филијали: Берлин, Хамбург, Либек, Шверин.

препоручује срећке за угарску

КЛАСНУ ЛУТРИЈУ

највећи добитак те лутрије у најбољем случају

1,000.000 круна

Цена срећака I. класе

1/1	1/2	1/4	1/10	1/20
20 ф.	10 ф.	5 ф.	2 ф.	1 ф.

Цене целе срећке важе за обе класе

1/1	1/2	1/4	1/10	1/20
40 ф.	20 ф.	10 ф.	4 ф.	2 ф.

У мојој су радњи па разним лутријама у последње време велики згодитци изплаћени и то: 600.000 марака, 400.000 четир пута 300 000 марака, трипут 200.000 марака, двапут 140.000 и разни други згодитци. Наруџбине треба управити:

ROB. TH. SCHRÖDER, Hauptkollekteur, Budapest, Károly-körút 28.

Телеграфска адреса Lottobank Budapest.

Поруџбине се најтачније извршују, и по поштанском поузећу. Умољава се 5 новч. за порто, за препоручено писмо 15 новч. а за сваку добиту листу 10 н. да се пошаље.

Умољава се да се тачно на адресу пази. 1—3

Cheque Conto код пештанске мађарске комерц. банке.

Главни уредник: др. Емил Гаврила. За уредништво одговара: Никола Маленчић. Срп. штампарија дра Свет. Милетића у Н. Саду.